Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA M. KAMPOSA SANČESA-BORDONAS [*M. CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 3. oktobrī [1]

Lieta C-572/17

Riksåklagaren
pret
Imran Syed

(*Högsta domstolen* (Augstākā tiesa, Zviedrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Autortiesības un blakustiesības – Informācijas sabiedrība – Izplatīšanas tiesības – Pārkāpums – Apģērbi, uz kuriem ir apzīmējumi, kas identiski vai līdzīgi reģistrētām Savienības preču zīmēm – Uzglabāšana komerciāliem nolūkiem – Uzglabāšana ārpus veikala

1. *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa, Zviedrija) ir jālemj par kasācijas sūdzību, kas ir iesniegta par otrās instances tiesas spriedumu, kurš ir nelabvēlīgs komersantam, kas savā veikalā pārdeva un savās noliktavās, viena no kurām ir savienota ar veikalu un otra atrodas Stokholmas priekšpilsētā, uzglabāja noteiktu skaitu tekstilizstrādājumu, uz kuriem bez [autortiesību] subjektu atļaujas ir atveidoti ar autortiesībām aizsargāti rokmūzikas motīvi un attēli.

2. Jautājums, kurš iesniedzējtiesai rada šaubas un kuru tā iesniegusi Tiesai, attiecas uz vienu no autortiesību ierobežojumiem, proti, atļaut vai aizliegt publiskot darbu vai darba kopijas, kā tas ir paredzēts Direktīvā 2001/29/EK [2]. Konkrēti, tā vēlas noskaidrot, vai šīs tiesības aptver ne vien pārdotās preces, bet arī noliktavā uzglabātās preces un cik lielā mērā.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Starptautiskās tiesības

3. 1996. gada 20. decembrī Ženēvā pieņemtais Vispasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (*WIPO*) Līgums par autortiesībām (turpmāk tekstā – "LAT") Eiropas Kopienas vārdā tika apstiprināts ar Padomes 2000. gada 16. marta Lēmumu 2000/278/EK [3].

4. [Līguma] 6. pantā ir noteikts:

"1. Literāro un mākslas darbu autoriem ir ekskluzīvas tiesības dot atļauju darīt sabiedrībai pieejamus savu darbu oriģinālus un kopijas, tos pārdodot vai citādā veidā nododot tālāk savas īpašumtiesības.

1 Oriģinālvaloda – spāņu.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV 2001, L 167, 10. lpp.).

3 OV 2000, L 89, 6. lpp.

2. Nekas no šajā līgumā noteiktā neietekmē līgumslēdzēju valstu brīvību pieņemt noteikumus, ja tādi vispār nepieciešami, saskaņā ar kuriem šā panta pirmajā punktā minēto tiesību izbeigšanās piemērojama pēc tam, kad ar autora atļauju darba oriģināls vai kopija pirmo reizi pārdoti vai īpašumtiesības uz tiem nodotas tālāk citādā veidā."

B. Savienības tiesības. Direktīva 2001/29 [4]

5. Atbilstoši šī direktīvas 9. apsvērumam:

"Autortiesību un blakustiesību saskaņošanas pamatā jābūt augstam aizsardzības līmenim, jo šīm tiesībām ir izšķiroša nozīme intelektuālajā jaunradē. [..]"

6. Tās 11. apsvērumā ir norādīts:

"Autortiesību un blakustiesību stingra un efektīva aizsardzības sistēma ir viens no galvenajiem veidiem, kā nodrošināt to, lai Eiropas kultūras jaunrade un producēšana saņemtu vajadzīgos resursus, un kā aizsargāt mākslas darbu radītāju un izpildītāju neatkarību un cieņu."

7. Saskaņā ar tās 28. apsvērumu:

"Autortiesību aizsardzība saskaņā ar šo direktīvu ietver ekskluzīvas tiesības kontrolēt materializētā formā iemiesota darba izplatīšanu. Darba oriģināla vai kopiju pirmā pārdošana Kopienā, ko veic tiesību subjekts vai kāds ar viņa piekrišanu, izbeidz tiesības kontrolēt minētā darba turpmāku pārdošanu Kopienā. Šim tiesībām nebūtu jāizbeidzas attiecībā uz oriģinālu vai kopijām, ko tiesību subjekts vai kāds ar viņa piekrišanu pārdod ārpus Kopienas. [..]"

8. [Direktīvas] 4. pantā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis autoriem paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt jebkādā veidā publiski izplatīt viņu darbu oriģinālus vai kopijas, tos pārdodot, vai kā citādi.

2. Izplatīšanas tiesības attiecībā uz darba oriģinālu vai kopijām Kopienā neizbeidzas, izņemot gadījumus, kad Kopienā tiesību subjekts attiecīgo tiesību objektu pirmo reizi pārdod vai citādi nodod īpašumtiesības uz šo objektu citai personai, vai to dara ar šā subjekta piekrišanu."

C. Valsts tiesības – Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk [5]

9. Saskaņā ar tā 2. pantu "rīcība", ar ko ir pārkāptas autortiesības, var būt tostarp darba izmantošana bez autora piekrišanas, darba publiskošana, it īpaši laižot tirdzniecībā, patapinot vai kā citādi izplatot (minētā likuma 2. panta trešās daļas 4. punkts).

10. Saskaņā ar 53. pantu ikvienu, kurš tīši vai aiz rupjas neuzmanības veic "rīcību" attiecībā uz literāru vai mākslas darbu, pārkāpjot 1. un 2. nodaļā paredzētās autortiesības uz šo darbu, soda ar naudas sodu vai brīvības atņemšanu līdz diviem gadiem.

4 Dalībvalstu tiesību sistēmu tuvināšana intelektuālā īpašuma jomā galvenokārt tika veikta ar Padomes Direktīvu 93/98/EEK (1993. gada 29. oktobris) par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņu saskaņošanu (OV 1993, L 290, 9. lpp.), kas vēlāk tika grozīta un atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvu 2006/116/EK (OV 2006, L 372, 12. lpp.), ar ko tika kodificētas iepriekšējās redakcijas. Viens no šiem grozījumiem tika veikts tāpēc, lai ar Direktīvu 2001/29 reglamentētu autortiesību un blakustiesību aizsardzību tā sauktajā informācijas sabiedrībā.

5 Likums (1960:729) par autortiesībām uz literārajiem un mākslas darbiem) (turpmāk tekstā – "Intelektuālā īpašuma likums"), ar ko Zviedrijas tiesībās tika transponēta Direktīva 2001/29.

II. Pamatlietas fakti, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

A. Fakti

11. *I. Syed* vadīja nelielu veikalu *Gamla Stan*, Stokholmā, kurā viņš tirgoja apģērbus un aksesuārus ar rokmūzikas motīviem. Tās bija pirātiskas kopijas, ar kurām tika pārkāptas attiecīgo šo tiesību subjektu preču zīmju tiesības un tiesības uz intelektuālo īpašumu. Preces atradās ne tikai veikalā, bet arī ar veikalu savienotā noliktavā un citā noliktavā Bandhagenas rajonā, Stokholmas dienvidu daļā.

12. Kriminālprocesā par attiecīgiem preču zīmju tiesību un Intelektuālā īpašuma likuma pārkāpumiem apsūdzētais *I. Syed* norādīja *tingsrätt* (pirmās instances tiesa, Zviedrija), ka veikalam regulāri tika piegādātas preces no abām noliktavām.

13. Kā norāda *Riksåklagaren* (Zviedrijas prokuratūra), bija izdarīts divkāršs pārkāpums:

– pirmkārt, apsūdzētais pārkāpa preču zīmju tiesības, savā saimnieciskajā darbībā – apģērbu un aksesuāru tirdzniecībā – prettiesiski lietojot apzīmējumus, kas ir identiski vai līdzīgi atsevišķām reģistrētām Savienības preču zīmēm. Pārkāpums tika izdarīts, ievedot preces Zviedrijā, piedāvājot tās savā veikalā un uzglabājot tās komerciāliem mērķiem gan veikalā, gan ar veikalu savienotajā noliktavā, un uz kuģa Bandhagenā [6];

– otrkārt, viņš arī pārkāpa autortiesības, prettiesiski darot pieejamu sabiedrībai apģērbu un preces ar attēliem, kas ir aizsargātas ar to īpašnieku intelektuālā īpašuma tiesībām. Pārkāpums esot izpaudies tādējādi, ka preces ir tikušas tirgotas vai citādi izplatītas sabiedrībai veikalā, ar veikalu savienotā noliktavā un noliktavā, kas atrodas Bandhagenā. Pakārtoti, viņam tiek pārmests mēģinājums vai gatavošanās veikt tādu pašu Intelektuālā īpašuma likuma pārkāpumu.

14. Pirmās instances tiesa nosprieda, ka *I. Syed* ir pārkāpis preču zīmju tiesības attiecībā uz visām attiecīgajām precēm. Tāpat viņš tika atzīts par vainīgu par Intelektuālā īpašuma likuma pārkāpumu attiecībā uz veikalā esošām precēm un tām identiskām precēm, kuras tika uzglabātas noliktavās (599 apģērba gabali). Ar savu spriedumu tā viņam piemēroja nosacītu brīvības atņemšanas sodu un naudassodu 80 dienas likmju apmērā.

15. Minētā tiesa norādīja, ka *I. Syed* preču piedāvājums tirdzniecībai attiecās ne vien uz veikalā esošām precēm, bet arī uz identiskām precēm, kuras tika uzglabātas abās noliktavās. Tomēr tā attaisnoja *I. Syed* attiecībā uz precēm, kuras tika uzglabātas vienīgi noliktavās un kuras neatbilda veikalā esošajām precēm, uzskatot, ka viņš tās nebija nedz laidis tirdzniecībā, nedz arī mēģinājis vai gatavojies izdarīt Intelektuālā īpašuma likuma pārkāpumu.

16. Spriedums tika pārsūdzēts, un *Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen* (Stokholmas Apelācijas tiesas Patentu un komerclietu palāta, Zviedrija) daļēji apmierināja *I. Syed* apelācijas sūdzību, attaisnojot viņu attiecībā uz Intelektuālā īpašuma likuma pārkāpumu saistībā ar abās noliktavās uzglabātajām precēm, kuras neatbilda veikalā tirgotajām precēm.

17. Apelācijas tiesas skatījumā, lai arī *I. Syed* bija uzglabājis preces ar mērķi tās pārdot, viņš tās nebija piedāvājis tirdzniecībai, ne arī izplatījis sabiedrībai jebkādā citā veidā; tā arī noliedza, ka preču uzglabāšana noliktavās bija mēģinājums vai gatavošanās izdarīt šo pārkāpumu. Tāpēc tā uzskatīja, ka *I. Syed* bija atbildīgs tikai par Intelektuālā īpašuma likuma pārkāpumu attiecībā uz veikalā esošiem apģērba gabaliem. Tādējādi viņam tika piespriesta nosacīta brīvības atņemšana un naudassods tika samazināts līdz 60 dienas likmēm.

6 Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu neattiecas uz preču zīmju tiesību pārkāpumu.

18. Prokuratūra, nepiekrītot apelācijas tiesas spriedumam, to pārsūdzēja *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa). Tās ieskatā, preču piedāvājums tirdzniecībai veikalā ietverot arī iespēju nopirkt identiskas noliktavās uzglabātas preces. Tāpēc tā lūdza konstatēt *I. Syed* atbildību par Intelektuālā īpašuma likuma pārkāpumu arī attiecībā uz 599 precēm, kuras tika uzglabātas noliktavās un bija identiskas veikalā esošām precēm. Pakārtoti, tā lūdza atzīt apsūdzētā vainu par mēģinājumu izdarīt minēto pārkāpumu, lai arī vairs neuzturēja apsūdzību par gatavošanos izdarīt pārkāpumu.

19. *I. Syed* iebilda pret kasācijas sūdzību, apgalvojot, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru izplatīšanas tiesību pārkāpuma, piedāvājot preces pārdošanai, priekšnosacījums ir aktīva darbība, kas vērsta uz sabiedrību kopumā, ar mērķi nodot katru konkrētu preces vienību. Ja tiktu uzskatīts, ka preču iepirkšana un uzglabāšana varētu būt šāda veida darbība, tas nozīmētu pārāk plašu izplatīšanas jēdziena interpretāciju, kas būtu nesaderīga ar tiesiskuma principu.

20. *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa) uzskata, ka likumdošanas procedūrā, kuras ietvaros Direktīva 2001/29 tika transponēta valsts tiesībās, valdība norādīja, ka darbībai nav jābūt pabeigtai, lai to iekļautu izplatīšanas tiesību piemērošanas jomā, ko reglamentē šīs direktīvas 4. panta 1. punkts. Pietiek ar to vien, ka kopija ir tikusi piedāvāta, piemēram, izmantojot mārketinga līdzekļus. Tā arī piebilst, ka ne ar Intelektuālā īpašuma likumu, ne ar Direktīvu 2001/29 nav skaidri aizliegts uzglabāt aizsargātus darbus to pārdošanas nolūkā [7].

21. Iesniedzējtiesa uzskata, ka no sprieduma *Dimensione Direct Sales* un *Labianca* [8] izriet, ka autora ekskluzīvo tiesību Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punkta izpratnē pārkāpums var notikt, kad persona veic pasākumus vai darbības pirms pirkuma līguma noslēgšanas, piemēram, piedāvājot aizsargātās preces tirdzniecībai. Tomēr rodas šaubas, vai tas, ka persona savā noliktavā uzglabā aizsargātās preces, var tikt uzskatīts par šo preču piedāvāšanu pārdošanai tad, kad šī pati persona identiskas preces piedāvā pārdošanai savā veikalā.

B. Prejudiciālie jautājumi

22. Šajos apstākļos *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa) ir uzdevusi Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Ja preces ar aizsargājamu motīvu prettiesiski tiek piedāvātas tirdzniecībai veikalā, vai šādā gadījumā ir pārkāptas autora ekskluzīvās izplatīšanas tiesības saskaņā ar Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punktu arī attiecībā uz precēm ar identiskiem motīviem, kas atrodas tās personas noliktavā, kura preces piedāvā tirdzniecībai?

2) Vai nozīme ir tam, ka preces tiek glabātas noliktavā, kas savienota ar veikalu, vai citā vietā?"

C. Tiesvedība Tiesā

23. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesas kancelejā ir iesniegts 2017. gada 28. septembrī, rakstveida apsvērumus ir iesniegusi vienīgi prokuratūra un Komisija. Mutvārdu tiesas sēdes rīkošana netika uzskatīta par vajadzīgu.

7 Iesniedzējtiesa atsaucas uz *varumärkeslag (2010:1877)* (Preču zīmju likums (2010:1877)) 1. nodaļas 10. pantu un Padomes Regulas (EK) Nr. 207/2009 (2009. gada 26. februāris) par Kopienas preču zīmi (OV 2009, L 78, 1. lpp.), kas tagad ir aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1001 (2017. gada 14. jūnijs) par Eiropas Savienības preču zīmi (OV 2017, L 154, 1. lpp.), 9. panta 3. punkta b) apakšpunktu.

8 Spriedums, 2015. gada 13. maijs (C-516/13, EU:C:2015:315), turpmāk tekstā – "spriedums *Dimensione Direct Sales*".

III. Lietas dalībnieku apsvērumu kopsavilkums

24. Prokuratūra, kas apstiprina savu nostāju, kuru tā pauda tiesvedībā iesniedzējtiesā, uzskata, ka ir jāņem vērā sekas, kādas izplatīšanas tiesību pārāk šaura interpretācija varētu radīt attiecībā uz Direktīvas 2004/48/EK piemērošanu [9]. Tā apgalvo, ka minētajā normatīvajā aktā paredzēto procesuālo pasākumu un sodu priekšnosacījums ir pārkāpuma izdarīšana vai tā paredzamā izdarīšana.

25. Prokuratūra uzskata, ka gadījumā, kad komersants savās telpās uzglabā preces ar motīviem, kas ir aizsargāti ar autortiesībām, viņš mēģina iegūt ekonomisku vai komerciālu labumu [10]. Preču piedāvājums veikalā ir domāts tam, lai mudinātu patērētājus iegādāties preces, kuras ir identiskas noliktavā uzglabātajām. Pēc prokuratūras domām, jebkura cita interpretācija būtu nesaderīga ar spriedumā *Dimensione Direct Sales* sniegto interpretāciju un nenodrošinātu augstu, efektīvu un stingru aizsardzības līmeni [11].

26. Tāpēc uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem tā ierosina atbildēt tādējādi, ka ar šajā strīdā aplūkotajām precēm ir pārkāptas tiesību subjekta ekskluzīvās izplatīšanas tiesības, kas ir nostiprinātas Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punktā, un nav nozīmes tam, ka tās tiek uzglabātas ar veikalu savienotā telpā vai kādā citā attālākā vietā.

27. Komisija ierosina sākt jautājumu izvērtējumu, izmantojot spriedumu *Dimensione Direct Sales*, konkrēti, premisas, ar kurām autortiesību subjektam ir piešķirtas tiesības aizliegt jebkādu preču, kas ietver viņa darbu, izplatīšanu, kā arī izplatīšanas jēdzienu kā autonomu Savienības tiesību jēdzienu [12]. Ar šo jēdzienu varētu tikt aptverts gan pirkuma līgums un iegādāto preču piegāde klientam, gan citas pirms līguma noslēgšanas veiktās darbības [13], tostarp reklāma [14].

28. No šīm premisām tā secina, ka ar preču uzglabāšanu citās vietās, kas nav veikals, tiek pārkāptas tiesību subjekta izplatīšanas tiesības, ja tiek pierādīts, ka tās tiek piedāvātas tirdzniecībai vai reklamētas patērētājiem. Tomēr šis secinājums nesniedz iesniedzējtiesai atbildi uz jautājumiem, jo tā vēlas noskaidrot, vai uzglabātās preces var pielīdzināt veikalā piedāvātajām precēm neatkarīgi no tā, vai tās tiek pārdotas vai reklamētas.

29. Komisija noraida šādas pielīdzināšanas iespēju, jo tas nozīmētu balstīties uz *a priori* nostāju, ka noliktavās uzglabātās preces ir paredzētas komerciāliem mērķiem tikai tāpēc vien, ka sabiedrībai ir tikušas pārdotas citas līdzīgas preces. Tādējādi no komerciāla skatupunkta ir jāpierāda attiecīgās personas nodoms attiecībā uz precēm.

30. Šajā ziņā tā piedāvā virkni kritēriju, lai pārbaudītu, vai preces ir paredzētas komerciāliem nolūkiem: a) preces ir identiskas tām precēm, kuras ir aizsargātas ar autortiesībām un atrodas veikalā pārdošanas mērķiem; b) fiziska, finanšu vai administratīva saikne starp noliktavu un veikalu un c) regulāra veikala krājumu papildināšana ar precēm no noliktavas.

9 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2004. gada 29. aprīlis) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (OV 2004, L 157, 45. lpp.).

10 Tā citē Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai – Norādījumi par dažiem aspektiem saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (Brisele, 29.11.2017., COM(2017) 708 *final*, 9. lpp.), kurā ir noteikts šādi: "No iepriekšminētā izriet, ka, pēc Komisijas ieskatiem, jēdzienu "komerciāls raksturs", kā tas lietots dažādos IPRED noteikumos, nedrīkst interpretēt tikai kvantitatīvi; jāņem vērā arī konkrēti kvalitatīvi elementi, piemēram, tas, vai attiecīgā darbība parasti tiek veikta, lai gūtu ekonomisku vai komerciālu labumu."

11 Tā atsaucas uz spriedumu, 2008. gada 17. aprīlis, *Peek & Cloppenburg* (C-456/06, EU:C:2008:232), 37. punkts.

12 Spriedums *Dimensione Direct Sales*, 21. un 22. punkts.

13 Turpat, 25. un 26. punkts.

14 Turpat, 29.–32. punkts.

IV. Vērtējums

A. Ievada apsvērumi

31. Prejudiciālie jautājumi ir radušies kriminālprocesā pret *I. Syed*, tāpēc man ir jāsniedz sākotnējs skaidrojums. Zviedrijas likumdevējs ir izvēlējies Intelektuālā īpašuma likuma 53. pantā noteikt krimināsodu par intelektuālā īpašuma tiesību uz mākslas vai literāriem darbiem pārkāpumu, atsaucoties uz citām šī paša likuma normām. Tas nav tieši atsaucies uz Direktīvu 2001/29, vismaz uz tās burtisko formulējumu.

32. Tomēr Eiropas [Savienības] likumdevējs šajā jomā nav izmantojis iespēju noteikt krimināsodus, ne arī tuvināt vai saskaņot dalībvalstu krimināltiesības (LESD 83. panta 1. un 2. punkts). Šāda tiesiskā regulējuma neesamības gadījumā Tiesa var sniegt iesniedzējtiesai atbilstīgu Direktīvas 2001/29 interpretāciju, bet tā nevar iesaistīties strīdā par kādas dalībvalsts krimināltiesību aspektiem, jo – uzsveru – šajā jomā nav ieviestas saskaņošanas normas.

33. Direktīvā 2004/48 ir noteikti tikai "civiltiesību un administratīvie pasākumi, kārtība un aizsardzības līdzekļi" (16. pants), lai aizsargātu intelektuālā īpašuma tiesības. Kaut gan tajā ir norādīts, ka "kā līdzekli intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas nodrošināšanai attiecīgos gadījumos var izmantot arī krimināsankcijas"[15], tās neietilpst [direktīvas] piemērošanas jomā. Turklāt 2. panta 3. punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka "šī direktīva neattiecas uz [..] dalībvalstu noteikumiem, kas attiecas uz kriminālprocesu vai krimināsodiem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu jomā".

34. Tiesvedībā iesniedzējtiesā *I. Syed* pauda bažas, ka, izmantojot civiltiesību normu krimināltiesību normas vietā, lai definētu noziedzīga nodarījuma veidu, Tiesa – pretēji precizitātes principam, kas tiek izmantots noziedzīgu nodarījumu aprakstīšanai, -"izplatīšanas" jēdzienu interpretē pārāk plaši, iekļaujot tajā uzglabātas, bet vēl nepārdotas preces.

35. Es neuzskatu, ka šis arguments ir pieņemams. Tiesai ir jāsniedz Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punkta interpretācija, neatkarīgi no tā, kādas sekas no Zviedrijas krimināltiesību skatupunkta varētu izsecināt iesniedzējtiesa[16]. Šajā interpretācijā ir tikai jānosaka autora tiesību aizliegt vai atļaut savu darbu izplatīšanu aizsardzības tvērums. Atbilstoši Zviedrijas tiesībām pietiek ar šo tiesību aizskārumu, lai noteiktu krimināsodu, tomēr tas neizriet nedz no Direktīvas 2001/29, nedz no interpretācijas, kuru tai ir sniegusi Tiesa.

36. Savos apsvērumos *I. Syed* faktiski kritizē Intelektuālā īpašuma likuma 53. pantā paredzēto noziedzīga nodarījuma formulējumu. Šī kritika attiecas uz iespējamo tiesiskuma un tiesiskās drošības principu pārkāpumu, jo tiesību normā neesot ievērota prasība par krimināatbildības noteikšanu krimināltiesību normās.

37. Šis apgalvojums – atkārtoju – neietilpst šīs prejudiciālā nolēmuma tiesvedības tvērumā, tāpēc tas nav jāņem vērā. Prejudiciālā dialoga ar valsts tiesām ietvaros Tiesai tikai ir jāsniedz iesniedzējtiesai Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punktā nostiprināto izplatīšanas tiesību interpretācija.

15 28. apsvērums.

16 Dažos Tiesas spriedumos, kurus aplūkošu turpmāk, šīs direktīvas interpretācija tika sniegta prejudiciāla nolēmuma tiesvedībā tieši saistībā ar kriminālprocesiem.

B. Par prejudiciālajiem jautājumiem

38. No lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu sniegtā izklāsta izriet, ka *I. Syed* pārdod preces, uz kurām ir ar autortiesībām aizsargātu darbu reprodukcijas, bez šo tiesību subjektu piekrišanas. Lai labāk izprastu, kādi faktiskie apstākļi ir iesniedzējtiesas šaubu pamatā, ir jāpaskaidro, ka:

– viena daļa no pirātprecēm tika piedāvāta pārdošanai *I. Syed* veikalā, par šīm darbībām viņš tika notiesāts pirmajā un otrajā instancē, un attiecībā uz to kasācijas tiesai nav nekādu šaubu,

– otra šo preču daļa (konkrēti, 599 apģērba gabali, kas bija identiski tiem, kuri atradās veikalā) tika uzglabāta *I. Syed* noliktavās,

– pārējās pirātpreces arī tika uzglabātas noliktavās, taču tās netika piedāvātas pārdošanai un neatbilda veikalā esošajiem apģērba gabaliem.

39. Tāpēc iesniedzējtiesa jautā, vai izplatīšanas tiesības attiecas arī uz otro preču veidu, proti, precēm, uz kurām ir tādi paši "aizsargāti motīvi" kā uz tām precēm, kuras tiek pārdotas veikalā un uzglabātas citās telpās. Turklāt tā vēlas noskaidrot, vai tam, ka noliktavas atrodas tuvāk veikalam vai tālāk no tā (viena no tām ir savienota ar veikalu un otra atrodas priekšpilsētā Stokholmas dienvidu daļā), ir kāda nozīme attiecībā uz atbildi.

40. Iesniedzējtiesas šaubas kļūst saprotamākas, ja aplūko līdz šim formulēto Tiesas judikatūru, kuru īsumā izklāstīšu turpinājumā.

41. Spriedumā *Peek & Cloppenburg* [17] tika paskaidrots, vai Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punktā paredzētās izplatīšanas tiesības tika pārkāptas tad, kad veikalu ķēde vienā no saviem veikaliem atpūtas zonā klientiem un cita veikala skatlogā bija izvietojusi ar autortiesībām aizsargātus krēslus un dīvānus, kuru dizainu bija izstrādājis Šarls Eduārs Ženerē [*Charles-Édouard Jeanneret*] (*Le Corbusier*), bet kuri tika ražoti bez šo tiesību subjekta piekrišanas (uzņēmumā, kas ražoja polsterētas mēbeles).

42. Tiesa būtībā atbildēja, ka jēdzienā "darba oriģināla vai tā kopijas publiska izplatīšana *citādā veidā, nevis pārdodot*" attiecīgās tiesību normas izpratnē "ietilpst tikai darbības, kas ir saistītas vienīgi ar šī priekšmeta īpašumtiesību nodošanu" [18].

43. Tomēr divos vēlāk pasludinātajos spriedumos izplatīšanas jēdziens tika interpretēts plašāk, iekļaujot tajā arī darbības, kas neattiecas tikai uz īpašumtiesību nodošanu.

44. Spriedumā *Donner* [19] radās šaubas saistībā ar tāda pārvadātāja rīcību, kas piedalījās ar autortiesībām aizsargātu mēbeļu reprodukciju, kuras Itālijas uzņēmums piegādāja saviem klientiem Vācijā, neatļautā izplatīšanā [20].

17 Spriedums, 2008. gada 17. aprīlis (C-456/06, EU:C:2008:232).

18 Turpat, 36. punkts.

19 Spriedums, 2012. gada 21. jūnijs (C-5/11, EU:C:2012:370).

20 Turpat, 12. punkts. Itālijas uzņēmums "Vācijā dzīvojošiem klientiem piedāvāja pārdošanā "Bauhaus" stila mēbeļu reprodukcijas ar laikrakstos ievietotu sludinājumu un bukletu starpniecību, nosūtot pasta sūtījumus konkrētiem adresātiem, un interneta vietnē vācu valodā, lai gan viņiem nav vajadzīgās licences šo lietu tirdzniecībai Vācijā".

45. Balstoties uz to, ka publiskai izplatīšanai ir raksturīga "virkne darbību, kas norit *vismaz* no pirkuma līguma noslēgšanas līdz tā izpildei, piegādājot sabiedrības loceklim", Tiesa konstatēja komersantu atbildību "par visām viņa paša vai viņa vārdā veiktajām darbībām, ar ko ir notikusi "publiska izplatīšana" dalībvalstī, kurā izplatītās lietas aizsargā autortiesības. Viņš var būt atbildīgs arī par jebkuru tāda paša veida darbību, ko veikušas trešās personas, jo minētais komersants ir īpaši vērsies pie galamērķa valsts sabiedrības un nevar ignorēt šo trešo personu rīcību" [21].

46. Lietā *Dimensione Direct Sales* tika lemts par to, vai "Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ļauj aizsargāta darba izplatīšanas ekskluzīvo tiesību īpašniekam iebilst pret piedāvājumu pārdot darba oriģinālu vai kopiju vai reklāmu, kas skar šī darba oriģinālu vai kopiju, pat ja nav pierādīts, ka šī piedāvājuma vai šīs reklāmas rezultātā Savienības pircējs ir iegādājies aizsargātu objektu" [22].

47. Balstoties uz agrāku judikatūru, Tiesa atzina autortiesību subjekta tiesības iebilst pret pārdevēja reklāmu (kurš reklamēja viltotas preces savā tīmekļa vietnē, dažādos laikrakstos un žurnālos, kā arī reklāmas bukletā). Konkrēti, tika nospriests, ka:

– aicinājumi "iesniegt piedāvājumu vai nesaistošu reklāmu par aizsargātu objektu arī [..] ietilpst to darbību ķēdē, kas tiek veiktas šī objekta pārdošanai" [23],

– "nav būtiski, ka šīs reklāmas rezultātā nenotiek īpašuma tiesību uz aizsargāto darbu vai tā kopiju nodošana pircējam" [24].

48. Līdz ar to Tiesa noraidīja tēzi, ka izplatīšanas tiesību aizskāruma konstatēšanai ir būtiski, ka šīs reklāmas rezultātā notiek īpašuma tiesību uz aizsargāto darbu vai tā kopiju nodošana pircējam.

49. No šīs judikatūras izriet, ka Tiesa ir paplašinājusi Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punktā ietverto *izplatīšanas* jēdzienu. No vienkāršas īpašumtiesību nodošanas tas ir attīstījies līdz tādām preču pārdošanu sagatavojošām darbībām kā komersanta piedāvājums (tiešs vai savā tīmekļa vietnē) vai citām šādas pārdošanas nolūkā veiktām darbībām, tostarp preču pārvadājumiem, ko veic trešā persona.

50. Protams, ir loģiski, ka risinājumi, kurus Tiesa ir sniegusi šajās lietās [25], tika iekļauti kontekstā, un šī metode ir jāizmanto arī šajā lietā. Tagad vien ir jānoskaidro, vai apģērbu uzglabāšana noliktavās, ja tie ir identiski tiem, kuri atrodas veikalā pārdošanā, ir viens no darījumiem, kuri ir paredzēti to tirdzniecībai.

51. Lai izpētītu, kāds ir Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punktā paredzēto autora ekskluzīvo tiesību aizliegt jebkādu publisku izplatīšanu tvērums, var būt lietderīgi izmantot preču "izplatīšanas" jēdziena ekonomisko pamatojumu. Komercpraksē to definē kā visas tās darbības, procesus un attiecības, ar kuru palīdzību prece no tās izgatavošanas brīža nonāk līdz tās galīgai izmantošanai, vai tas būtu tās turpmākas izstrādes procesā vai arī, to nododot galapatērētājam [26].

21 Turpat, 26. un 27. punkts. Mans izcēlums. Tādā pašā nozīmē, bet saistībā ar viltotu preču importu dalībvalstī no tīmekļa vietnes, kas atrodas trešā valstī, skat. spriedumu, 2014. gada 6. februāris, *Blomqvist* (C-98/13, EU:C:2014:55) 28. punkts. Šajā lietā tika piemērota Padomes Regula (EK) Nr. 1383/2003 (2003. gada 22. jūlijs) par muitas rīcību attiecībā uz precēm, par kurām ir aizdomas, ka tās pārkāpj atsevišķas intelektuālā īpašuma tiesības, un pasākumiem, ko veic attiecībā uz precēm, kas ir pārkāpušas šādas tiesības (OV 2003, L 196, 7. lpp.).

22 Spriedums *Dimensione Direct Sales*, 20. punkts. Strīds radās starp uzņēmumu, kas tiešsaistē vai internetā pārdeva mēbeles (kas bija aizsargātu darbu imitācija vai viltojums), un šo izstrādājumu autortiesību īpašnieku.

23 Turpat, 28. punkts.

24 Turpat, 32. punkts.

25 Es piekrītu ģenerāladvokātam P. Krusam Viljalonam [*P. Cruz Villalón*], it īpaši jautājumā par faktiskā konteksta nozīmīgumu katrā no lietām, kuras līdz šim ir izskatījusi Tiesa; skat. viņa secinājumus lietā *Dimensione Direct Sales* (C-516/13, EU:C:2014:2415), 41. punkts.

26 Skat., piemēram, Martinek, M., "1. Kapitel. Grundlagen des Vertriebsrechts", no: Martinek, M. un Semler, F.-J. (red.), *Handbuch des Vertriebsrechts*, C.H. Beck, Minhene, 1996, 3. lpp.

52. Tomēr ir apšaubāms, ka no juridiskā skatupunkta, kuram ir nozīme šajā lietā, Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punktā paredzēto ekskluzīvo tiesību atļaut vai aizliegt izplatīšanu tvērums ir tik plašs. Ņemot vērā tēzi, saskaņā ar kuru pirmā nodošana (ko veic ražotājs vairumtirgotājam) jau ietilpstot šo tiesību [piemērošanas] jomā, varētu uzskatīt, ka šī autortiesību subjekta prerogatīva ietekmē tikai darījumu starp mazumtirgotāju un galapatērētāju [27].

53. Savienības noslēgto starptautisko konvenciju gaismā [28] Tiesa ir devusi priekšroku otrajai tēzei, interpretējot jēdzienu "publiska izplatīšana, pārdodot [..]" Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punkta izpratnē kā sinonīmu LAT 6. panta 1. punktā iekļautajai vārdkopai "padarīt sabiedrībai pieejamus [..], tos pārdodot". Tādējādi ar "sabiedrību" saprot patērētāju vai galalietotāju, nevis izplatīšanas ķēdes starpniekuzņēmumus, it īpaši vairumtirgotājus, lai arī jēdziens "sabiedrība" LAT nav definēts, ļaujot to precizēt līgumslēdzēju pušu likumdevējam vai tiesām [29].

54. Nav strīda, ka *I. Syed* ir mazumtirgotājs, kas pārdod [preces] galapatērētājam. Tādējādi viņš darbojas pēdējā izplatīšanas ķēdes posmā, uz kuru attiecas autortiesības atļaut vai aizliegt savu aizsargāto darbu izplatīšanu. Balstoties uz šo premisu, ir jānoskaidro šo tiesību tvērums, ja pārdevēja noliktavās tiek uzglabātas preces, kas ir identiskas tām, kuras atrodas veikalā pārdošanā.

55. Jau esmu norādījis, ka judikatūrā kā viena no izplatīšanas darbībām ir minēta "vismaz" pārdošanas līguma noslēgšana un pārdoto preču piegāde pircējam [30], kā arī nesaistošs pārdošanas piedāvājums un reklāma [31]. Tādējādi es uzskatu, ka pārdošanas piedāvājums ietver ne vien kādā konkrētā veikalā esošās preces, bet arī tām identiskas preces, kuras provizoriski tiek uzglabātas pārdevēja noliktavā un ir sagatavotas pārdoto preču aizstāšanai.

56. Preču novietošanas noliktavā vai veikalā mērķis ir pārdot pēc iespējas vairāk preču, kā to ir loģiski prezumēt attiecībā uz jebkuru komersantu. Veikalā esošie apģērba gabali (šajā gadījumā krekli ar rokmūzikas motīviem) ir *pars pro toto* no pārējiem preču krājumiem. Vienus un otrus vieno tieša saikne, kas nav nekas cits kā vien aktīva rīcība ar mērķi tos pārdot.

57. Tāpēc es uzskatu, ka tiesības iebilst pret tādu preču izplatīšanu, uz kurām izvietotas reprodukcijas, pārkāpjot autortiesības, attiecas ne vien uz veikalā esošiem apģērba gabaliem, bet arī uz apģērba gabaliem ar tādām pašām reprodukcijām, kuri tiek uzglabāti pārdevēja noliktavās, kurās tie atrodas līdz brīdim, kad tie tiks pārvietoti uz veikalu.

58. Šī interpretācija atbilst minimālai aizsardzībai, kas ir paredzēta LAT 6. panta 1. punktā, kurā iekļautas tirdzniecību sagatavojošas darbības [32], kā arī Direktīvas 2001/29 mērķim nodrošināt augstu intelektuālā īpašuma aizsardzības līmeni atbilstoši tās 9. apsvērumam.

59. Turklāt šādi tiek nodrošināta tādas normas lietderīgā iedarbība, kuras mērķis ir novērst preču, kuras tiek ražotas, pārkāpjot autortiesības, pārdošanu un tiesībām kontrolēt darba vai tā kopiju izplatīšanu tiek piešķirta preventīva iedarbība. Ja šo kontroli varētu veikt tikai pēc [preču] pārdošanas, izplatīšanas tiesību īstenošanu fokusējot uz katru atsevišķu darījumu (to, šķiet, apgalvo *I. Syed*), *de facto* tiktu liegta to faktiska aizsardzība, ņemot vērā grūtības iegūt informāciju par vietu un laiku, kur un kad tiks pārdotas preces, it īpaši, ja tās tiek uzglabātas noliktavās.

27 Bently, L. un Sherman, B., *Intellectual Property Law*, Oxford University Press, 3. izdevums, 2009, 144. lpp.

28 Spriedums, 2012. gada 21. jūnijs, *Donner* (C-5/11, EU:C:2012:370), 23. punkts.

29 Šķiet, LAT tas ir noteikts nemainīgi; skat. Reinbothe, J., "Chapter 7. The WIPO Copyright Treaty – Article 6", no: Reinbothe, J. un Von Lewinski, S., *The WIPO Treaties on Copyright – A Commentary on the WCT, the WPPT, and the BTAP*, 2. izdevums, Oxford University Press, 2015, 110. lpp. Lai arī jēdzienu "sabiedrība" faktiski varētu interpretēt plašāk, tās pielīdzināšana galapatērētājam atbilst Tiesas judikatūrai attiecībā uz Direktīvas 2001/29 3. pantu.

30 Spriedums, 2012. gada 21. jūnijs, *Donner* (C-5/11, EU:C:2012:370), 26. punkts.

31 Spriedums *Dimensione Direct Sales*, 28. punkts.

32 Reinbothe, J., minēts iepriekš, 111. lpp.

60. Lai gan es piekrītu Komisijai, ka šajā lietā pārdošanas nolūks izriet no apstākļa, ka dažas preces tika piedāvātas veikalā un citas analoģiskas preces tajā pašā laikā tika uzglabātas noliktavās, es neuzskatu, ka būtu vispārēji jānosaka pārāk stingra pārbaude, kā to iesaka Komisija. It īpaši (fiziskas, finansiālas vai administratīvas) saiknes starp veikalu un noliktavu izvērtēšana var būt pārāk formāla, un arī nav paskaidrots, kā varētu pierādīt tās esamību.

61. Es savukārt uzskatu, ka, ņemot vērā ciešo saikni starp apģērbu, ko *I. Syed* pārdeva veikalā, un to, kas tika uzglabāts noliktavās, kā arī viņa komersanta statusu, uzglabāšana jau veidoja daļu no to pārdošanas mērķiem veiktu darbību ķēdes. Kopumā arī attiecībā uz šīm precēm ir piemērojamas tiesības aizliegt vai atļaut to izplatīšanu, kas ir neatņemama autortiesību sastāvdaļa.

62. Šajā kontekstā nav nozīmes tam, vai noliktavas atrodas tuvu veikalam vai tālu no tā. Gadījumā, ja ar veikalu savienotajā noliktavā nav kāda klientam vajadzīga izmēra vai krāsas apģērba, nekas neliedz (turklāt tas ir loģiski un atbilst veselajam saprātam) *I. Syed* apsolīt salīdzinoši īsā laikā atvest to no noliktavas, kas atrodas Bandhagenas rajonā. Šādas darbības ietilptu to darbību ķēdē, kas tiek veiktas šo preču pārdošanas nolūkā.

63. Visbeidzot, atgriežoties pie tā, ka Zviedrijas tiesās lieta tiek izskatīta kriminālprocesa ietvaros, ir jāatkārto, ka šeit sniegtā atbilde attiecas tikai uz Direktīvas 2001/29 interpretāciju. Tikai šīm tiesām, balstoties uz to, kā valsts tiesībās ir noteikti noziedzīgi nodarījumi un definēti dažādi *iter criminis* posmi (iekšējas darbības, sagatavošanas darbības, izpildes darbības, mēģinājums un izdarīšana), ir jānoskaidro, vai tika izdarīts noziedzīgs nodarījums un cik lielā mērā par to ir vainojams tā izdarītājs.

V. Secinājumi

64. Ņemot vērā iepriekš minēto, ierosinu Tiesai uz *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa, Zviedrija) prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzētās ekskluzīvās tiesības atļaut vai aizliegt jebkādā veidā publiski izplatīt savu darbu oriģinālus vai kopijas attiecas uz komersanta noliktavās uzglabātajām precēm, uz kurām ir attēloti aizsargāti motīvi, kas ir identiski tiem, kuri attēloti uz precēm, ko viņš piedāvā pārdošanai sev piederošajā veikalā. Šajā ziņā nav nozīmes attālumam starp noliktavām un veikalu.